

Piedalīšanās tautas nobalsošanā par Latvijas dalību Eiropas Savienībā: iemesli

Latvijas iedzīvotāju aptauja

2003.gada oktobris

Saturs

Aptaujas tehniskā informācija	3
Terminu skaidrojums.....	4
Aptaujas rezultātu raksturojums.....	5
Aptaujā izmantotā anketa	12

Aptaujas tehniskā informācija

ĢENERĀLAIS KOPUMS	Latvijas pastāvīgie iedzīvotāji vecumā no 18 līdz 74 gadiem
PLĀNOTĀS IZLASES APJOMS	1000 respondenti (ģenerālajam kopumam reprezentatīva izlase)
SASNIEGTĀS IZLASES APJOMS	1017 respondenti
IZLASES METODE	Stratificētā nejaušā izlase
STRATIFIKĀCIJAS PAZĪMES	Administratīvi teritoriālā un nacionālā
APTAUJAS VEIKŠANAS METODE	Tiešās intervijas respondentu dzīves vietās
ĢEOGRĀFISKAIS PĀRKLĀJUMS	Visi Latvijas reģioni (102 izlases punkti)
APTAUJAS VEIKŠANAS LAIKS	No 23.10.2003 līdz 30.10.2003

SASNIEGTĀS IZLASES SALĪDZINĀJUMS AR IEDZĪVOTĀJU STATISTIKU*

	Respondentu skaits izlasē (%) pirms svēršanas	Respondentu skaits izlasē (%) pēc svēršanas	LR leM PMLP ledz. reģ. dati uz 01.01.02.
KOPĀ	100.0	100.0	100.0

REĢIONS

Rīga	33.3	33.0	33.1
Vidzeme	24.1	23.4	23.4
Kurzeme	12.8	13.2	13.2
Zemgale	14.0	14.4	14.4
Latgale	15.8	16.0	16.1

DZIMUMS

Vīrieši	44.0	46.3	46.3
Sievietes	56.0	53.7	53.7

TAUTĪBA

Latvieši	57.7	55.9	55.9
Citi	42.3	44.1	44.1

VECUMS

18 - 24 g.v.	13.9	13.8	13.8
25 - 34 g.v.	18.7	18.9	18.9
35 - 44 g.v.	17.3	20.1	20.1
45 - 54 g.v.	19.3	18.0	18.0
55 – un vairāk	30.9	29.2	29.2

STATUSS

Strādājošie	59.5	60.6
Nestrādājošie	40.5	39.4

IZGLĪTĪBA

Pamata	13.5	13.2
Vidējā, vidējā speciālā	65.4	65.7
Augstākā	21.1	21.1

PILSONĪBA

LR pilsoņi	78.4	77.7
Respondenti bez LR pilsonības	21.6	22.3

*Dati tika pakļauti svēršanas procedūrai

Piezīme: Atskaitē analizēti dati par LR pilsoņu kopumu

Terminu skaidrojums

IZLASE

Latvijas iedzīvotāju kopuma mikromodelis

APDZĪVOTĀS VIETAS TIPS

Rīga – Rīgas pilsēta

Cita pilsēta – Daugavpils, Liepāja, Jelgava, Ventspils, Rēzekne, Jūrmala, rajonu centri, citas pilsētas

Lauki – pagasti, lauku viensētas

IZGLĪTĪBA

Pamata – respondents ar pamata vai nepabeigtu vidējo izglītību

Vidējā, vidējā speciālā – respondents ar vidējo vai vidējo speciālo izglītību

Augstākā – respondents ar augstāko izglītību

NODARBINĀTĪBAS SEKTORS

Valsts sektors – respondenti, kuri strādā valsts iestādēs vai uzņēmumos ar valsts kapitālu

Privātais sektors – respondenti, kuri strādā uzņēmumos ar privāto kapitālu

Nestrādā – respondenti: mājsaimnieces, pensionāri, skolēni, studenti, bezdarbnieki

Cits – respondenti, kuriem ir gadījuma darbi, strādā apmaksātu darbu sabiedriskās organizācijās, kā arī tie respondenti, kuri nezināja konkrētu nodarbinātības sektoru

NODARBOŠANĀS

Vadītājs, vadošais speciālists – uzņēmuma, firmas, organizācijas, nodaļas vadītājs, vadošais speciālists uzņēmumā, iestādē

Ierēdnis, darbinieks valsts vai pašvaldības iestādē – ierēdnis vai darbinieks valsts vai pašvaldību iestādē

Ierindas darbinieks privātā sektorā – darbinieks privātā uzņēmumā, kas nestrādā fizisku darbu

Strādnieks – ierindas darbinieks rūpniecībā, celtniecībā, lauksaimniecībā, tirdzniecībā, apkalpojošajā sfērā, sabiedriskajā ēdināšanā

Zemnieks – persona, kas strādā sev piederošā lauku saimniecībā

Ir savs uzņēmums, individuālais darbs – pats sev darba devējs, arī profesionāls speciālists (advokāts, ārsts u.tml.), uzņēmuma īpašnieks

Pensionārs – persona, kas ir pensijā un nestrādā algotu darbu, arī invaliditātes pensionārs.

Skolnieks, students – persona, kas mācās dienas nodaļā kādā no mācību iestādēm

Mājsaimniece – persona, kas ir mājsaimnieks vai mājsaimniece un pašlaik nestrādā algotu darbu

Bezdarbnieks – persona, kas ir darba spējīgā vecumā un nekur nestrādā

IENĀKUMU LĪMENIS

Vidējie ienākumi uz vienu ģimenes locekli mēnesī, ieskaitot visus ienākumus (algas, stipendijas, pabalstus, pensijas u.t.t.)

Zemi – līdz Ls42

Vidēji – no Ls43 līdz Ls84

Vidēji augsti – no Ls85 līdz Ls126

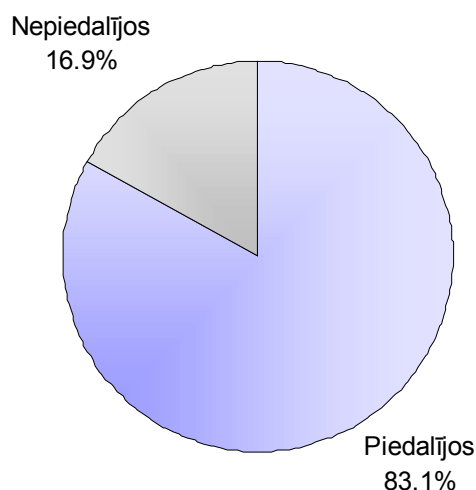
Augsti – Ls127 un vairāk

Aptaujas rezultātu raksturojums

Aptaujas ietvaros iedzīvotājiem tika lūgts norādīt, vai viņi piedalījās referendumā par Latvijas iestāšanos Eiropas Savienībā, kā arī raksturot galvenos iemeslus, kāpēc viņi piedalījās vai, attiecīgi, nepiedalījās referendumā.

Sekojošā grafikā apkopoti dati par LR pilsoņu atbildēm uz jautājumu *'Vai Jūs piedalījāties tautas nobalsošanā (referendumā) par Latvijas iestāšanos Eiropas Savienībā, kas notika 2003.gada 20.septembrī?'*

Atbildes uz jautājumu 'Vai Jūs piedalījāties tautas nobalsošanā (referendumā) par Latvijas iestāšanos Eiropas Savienībā, kas notika 2003.gada 20.septembrī?' (LR pilsoņi, n = 790) (10.2003.)

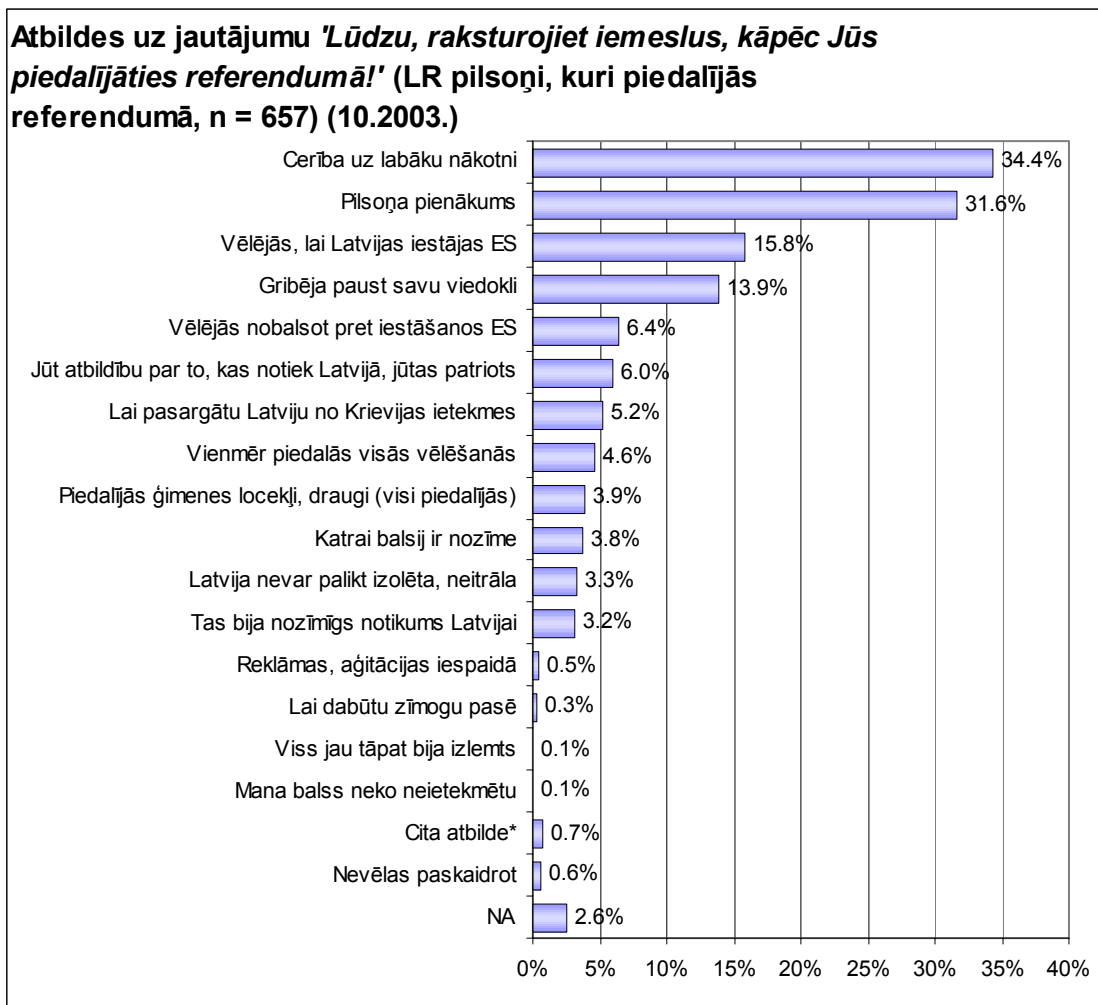
Kā redzams, 83.1% aptaujāto LR pilsoņu norādīja, ka ir piedalījušies referendumā. Biežāk kā caurmērā to atzīmēja aptaujātās sievietes (86.9%), respondenti, kuri vecāki par 55 gadiem (90.3%), iedzīvotāji ar augstāko izglītību (87.6%), valsts sektorā nodarbinātie (91.7%), aptaujas dalībnieki, kuru vidējie ienākumi uz vienu ģimenes locekli mēnesī ir robežās no Ls85 līdz Ls126 (89.9%) vai pārsniedz Ls127 (88.4%), Rīgā dzīvojošie (88.4%).

To, ka nav piedalījušies tautas nobalsošanā, biežāk kā caurmērā atzīmēja aptaujātie vīrieši (21.4%), aptaujātie vecumā no 25 līdz 34 gadiem (23.9%), grupa ar pamatizglītību (27.6%), citu tautību pārstāvji (20.4%), privātajā sektorā nodarbinātie (22.1%), respondenti, kuru vidējie ienākumi uz vienu ģimenes locekli mēnesī nepārsniedz Ls42 (24.5%).

Analizējot aptaujas rezultātus, jāņem vērā, ka iedzīvotāji varētu neatklāt to, ka nav piedalījušies referendumā – par to liecina arī iemesli, kādi tikuši minēti, pamatojot, kāpēc piedalījās vai nepiedalījās tautas nobalsošanā: piedalīšanās vēlēšanās un tautas nobalsošanās tiek vērtēta pozitīvi un daļa iedzīvotāju to uzskata par pašsaprotamu.

Aptaujas dalībniekus lūdza atbildēt uz jautājumu *'Lūdzu, raksturojiet iemeslus, kāpēc Jūs piedalījāties / nepiedalījāties referendumā!'* Jautājums bija *'atvērtā tipa'* – t.i., netika piedāvāti atbilžu varianti, bet respondenti brīvi formulēja savas atbildes, kas vēlāk, datu apstrādes laikā, tika apkopotas lielākās grupās. Materiālā sniegtie dati atspoguļo, cik liels aptaujas dalībnieku īpatsvars ir nosaucis to vai citu iemeslu. Atbilstoši tam veikta arī datu apstrāde: gadījumā, ja respondents nosaucis vairākus iemeslus, kas tika apkopoti vienā grupā, kopējā atbilžu sadalījumā tā parādās kā vienreiz (viena respondenta) minēta.

Nākamajā grafikā apkopotas to respondentu atbildes, kuri atbildēja, ka **ir piedalījušies tautas nobalsošanā**.

* Kategorijā *'Cita atbilde'* ietilpst: *'Atklāti sakot nezinu, vai tas ir pareizi'* (1 reizi), *'Ja tā būtu Skandināvu savienība, balsotu par to'* (1 reizi), *'Joka pēc'* (1 reizi), *'Uzticos "Jaunajam laikam"'* (1 reizi), *'Bija liela ažiotaža ap šo jautājumu'* (1 reizi).

** Tā kā respondenti varēja atzīmēt vairāk kā 1 atbildi, atbilžu kopsumma pārsniedz 100%.

Analizējot aptaujas datus, iedzīvotāju atbildes par to, kāpēc viņi piedalījās referendumā par Latvijas iestāšanos Eiropas Savienībā, nosacīti var iedalīt 2 grupās:

- Pirmkārt, aptaujātie LR pilsoņi salīdzinoši bieži ir norādījuši, ka piedalīties vēlēšanās viņus **motivējusi attieksme pret pašu mērķi – dalību ES**: piemēram, cerības uz labāku nākotni ES (34.4%), vēlme, lai Latvija iestājas ES (15.8%), vēlme, lai Latvija neiestājas ES (6.4%), lai

pasargātu Latviju no Krievijas ietekmes (5.2%), viedoklis, ka Latvija nevar palikt izolēta, neitrāla (3.3%) kā arī uzskats, ka šis referendums bija nozīmīgs notikums Latvijai (3.2%).

- Otrā atbilžu grupā varētu ieskaitīt **iemeslus, kas nav tieši saistīti ar dalību ES**, bet ar **attieksmi pret vēlēšanām vai valsti kopumā**: tika atzīts, ka piedalīties referendumā ir pilsoņa pienākums (31.6%), piedaloties gribēja paust savu viedokli (13.9%), jūta atbildību par to, kas notiek valstī, ir patriots (6.0%), vienmēr piedalās visās vēlēšanās (4.6%), piedalīties pamudināja tas, ka vēlēšanās piedalījās arī citi (draugi, ģimenes locekļi) (3.9%), kā arī tika pausts viedoklis, ka katrai balsij ir nozīme (3.8%).

Biežāk minētās atbilžu grupas tiks analizētas nedaudz plašāk.

Raksturojot atbildes, kas saistītas ar respondentu **attieksmi pret dalību ES**, jāatzīmē, ka visbiežāk aptaujātie LR pilsoņi savu līdzdalību vēlēšanās saistīja ar **cerībām uz labāku nākotni** (34.4%). Detalizētāk raksturojot iedzīvotāju atbildes, jāatzīmē, ka ir pieminētas vairāku grupu intereses: bērni (mazbērni), jaunieši, zemnieki, kā arī paustas cerības, ka pēc iestāšanās ES būs augstāks dzīves līmenis valstī, būs vērojama attīstība, uzlabosies ekonomika, būs vieglāk ceļot, pavērsies darba iespējas, paplašināsies iespējas mācīties u.c.

Nākamajā tabulā apkopoti detalizētāki dati par šo atbilžu minēšanas biežumu (Tā kā atsevišķi respondenti pieminēja vairāku grupu intereses, bet kopējā grafikā atbilde '*cerība uz labāku nākotni*' parādās kā vienreiz (viena respondenta) minēta, tad atbilžu apakšgrupu kopsumma pārsniedz 34.4%).

	% no LR pilsoņiem, kuri piedalījās tautas nobalsošanā
Cerība uz labāku nākotni : bērnu, mazbērnu, nākamo paaudžu dzīve	13.3%
Cerība uz labāku nākotni: Eiropā būs labāk, cer, ka būs labāk (vai, vismaz, nebūs sliktāk)	12.4%
Cerības uz labāku nākotni: augstāks dzīves līmenis	8.1%
Cerības uz labāku nākotni: darba iespējas (gan iespējas braukt strādāt citur, gan jaunas darbavietas Latvijā)	4.3%
Cerības uz labāku nākotni : iespējas mācīties (arī ārzemēs)	3.4%
Cerības uz labāku nākotni: vieglāk ceļot	2.6%
Cerības uz labāku nākotni: valsts ekonomika	1.9%
Cerības uz labāku nākotni: likumu, valsts sakārtošana	1.8%
Cerības uz labāku nākotni: attīstība, perspektīva	1.8%
Cerības uz labāku nākotni: labākas vecumdienas	1.6%
Cerība uz labāku nākotni: iespējas zemniekiem, materiāls atbalsts	0.5%
Cerības uz labāku nākotni: iespējas jaunatnei	0.5%

Jāatzīmē, ka **cerības uz labāku nākotni**, ko nodrošinātu dalība ES, pauduši respondenti visās sociāldemogrāfiskajās grupās. Lai gan vērojams, ka dažus argumentus biežāk minējušas noteiktas sociāldemogrāfiskās grupas (piem., iespējas mācīties, vieglāk ceļot un darba iespējas biežāk norādījuši gados jaunāki respondenti), jāatzīst, ka lielāko daļu argumentu minējuši cilvēki ar dažādiem sociāldemogrāfiskiem raksturojumiem, un lielās datu izkliedes dēļ izdarīt kādus secinājumus ir grūti.

Kā jau minēts, ar atbalstu ES saistītas arī vairākas citas atbilžu grupas. Piemēram, 15.8% aptaujāto LR pilsoņu, kuri piedalījās referendumā, norādīja, ka darījuši to tādēļ, ka **vēlējās, lai Latvija iestājas ES**: uzskata, ka Latvijas vieta ir ES (arī *‘tā jau atrodas Eiropā’*), arī pats *‘grib dzīvot ES’*. Nedaudz biežāk kā caurmērā to, ka piedalījās vēlēšanās, jo gribēja nobalsot ‘par’ iestāšanos ES, norādījuši aptaujātie vīrieši, respondenti vecumā no 18 līdz 24 gadiem, grupa ar augstāko izglītību, valsts sektorā nodarbinātie, bezdarbnieki, respondenti, kuru ienākumi uz vienu ģimenes locekli mēnesī pārsniedz Ls127.

Savukārt 5.2% atbildēja, ka piedalījās referendumā, **lai pasargātu Latviju no Krieviju ietekmes**: faktiski izvēle esot izdarīta starp ES un NVS (*‘no diviem ļaunumiem izvēlēts mazākais’*). Dati liecina, ka šo argumentu biežāk kā caurmērā minējuši respondenti, kuri vecāki par 55 gadiem. Daļa respondentu (3.3%) dalību ES atbalstījuši tādēļ, ka uzskata, ka **Latvija nevar palikt izolēta, ‘neitrāla’, viena, ‘ārpusē’,** jo mazām tautām ir izdevīgi un drošāk nebūt vienām.

Dati liecina, ka piedalīties referendumā pamudināja arī nepatika pret ES: 6.4% aptaujāto norādīja, ka piedalījās referendumā, jo **vēlējās nobalsot pret iestāšanos ES**. Galvenie argumenti – būs tikai sliktāk, Latvija vēl nav gatava iestāties, negrib, lai ārzemnieki izpērk Latviju, baidās, ka ieplūdīs lētais darbaspēks un arī – iestājoties ES tikšot sadusmota Krievija. Šāda rakstura atbildes biežāk kā caurmērā minēja citu tautību pārstāvji, privātajā sektorā nodarbinātie, strādnieki, bezdarbnieki, Rīgā un Latgalē dzīvojošie.

Jāpiebilst, ka 3.2% aptaujas dalībnieku uzsvēra, ka **referendums** par iestāšanos ES **bija nozīmīgs notikums Latvijai**, jo ar to tika izšķirta valsts nākotne uz daudziem gadiem.

Otra atbilžu grupa (nosacīti) vairāk saistīta **ar attieksmi pret vēlēšanām, uzskatiem par politisko līdzdalību**. Jāpiebilst, ka šajā gadījumā nereti vienādu argumentāciju lietojuši gan tie, kuri atbalsta Latvijas dalību ES, gan tie, kuri bija pret iestāšanos ES.

Biežāk minētā atbilde ir **‘pilsoņa pienākums’** (31.6%): liela daļa atbilžu arī bija formulētas, uzsverot pienākumu piedalīties, norādot, ka piedalīšanās ir gandrīz obligāts pasākums. Biežāk kā caurmērā uz pilsoņa pienākumu norādījuši aptaujātie vecumā no 25 līdz 34 gadiem, valsts sektorā nodarbinātie, ierēdņi, darbinieki valsts un pašvaldības iestādēs, Vidzemē, Kurzemē un lauku apvidos dzīvojošie.

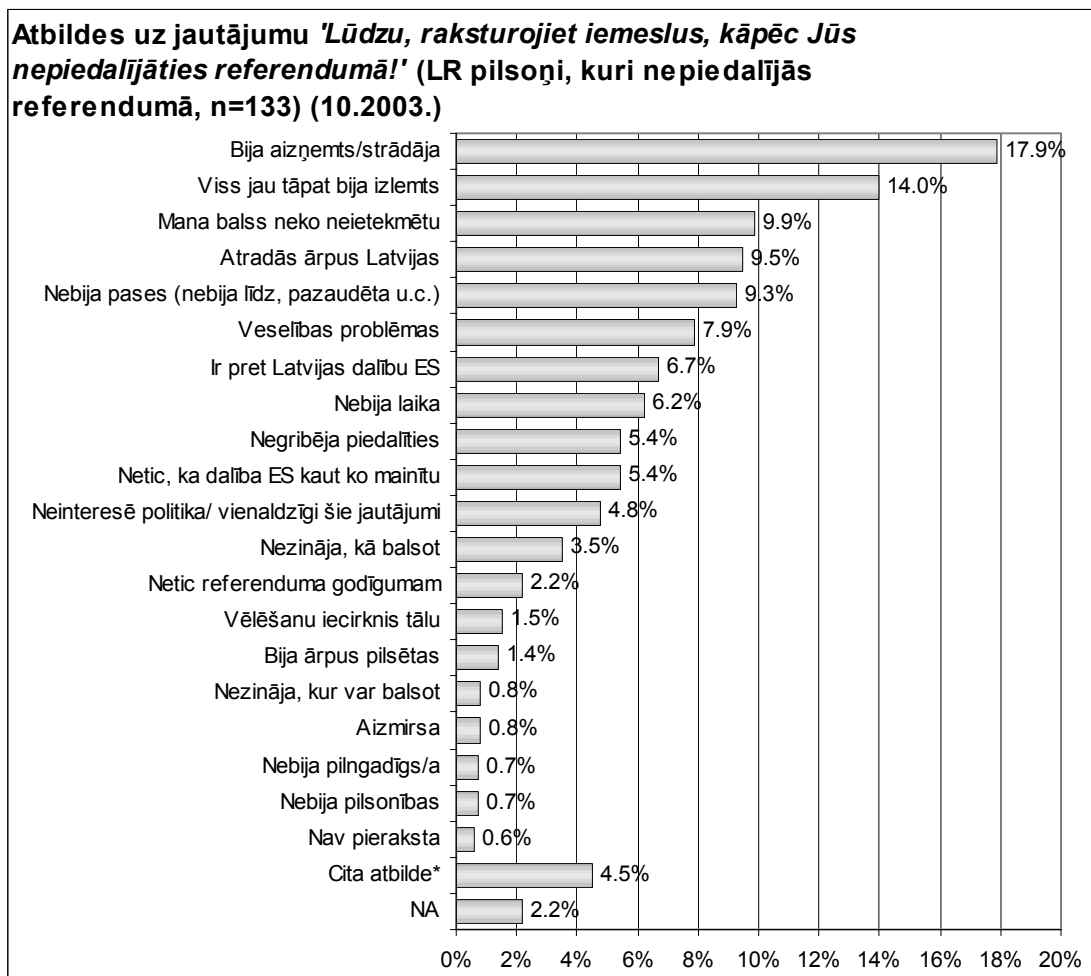
13.9% no LR pilsoņiem, kuri piedalījās referendumā, norādīja, ka **‘gribējuši paust savu viedokli’** šajā jautājumā: ja ir tāda iespēja, tā ir jāizmanto, valdībai ir jāzina tautas griba u.c. Biežāk kā caurmērā šo uzskatu pāduši aptaujātie vecumā no 18 līdz 34 gadiem, aptaujātie ar augstāko izglītību, citu tautību pārstāvji, ierēdņi, darbinieki valsts vai pašvaldības iestādēs, aptaujas dalībnieki, kuru ienākumi uz vienu ģimenes locekli mēnesī ir robežās no Ls85 līdz Ls126, Zemgalē dzīvojošie. Jāpiebilst, ka vēl 3.8% izteicās, ka **‘katrai balsij ir nozīme’**.

Raksturojot, kāpēc piedalījās referendumā, 6.0% atbildēja, ka viņiem **‘jūt atbildību par to, kas notiek Latvijā, jūtas patriots’**. Nedaudz biežāk kā caurmērā to norādīja respondenti ar augstāko izglītību, citu tautību pārstāvji, ierindas darbinieki privātajā sektorā (nestrādā fizisku darbu), pensionāri.

Jāatzīmē, ka iemeslu, kas zināmā mērā pārklājas ar priekšstatiem par pilsoņa pienākumiem – **‘vienmēr piedalās visās vēlēšanās’** – minējuši 4.6% aptaujāto.

Daļa aptaujāto (3.9%) norādīja, ka viņus piedalīties pamudinājis tas, ka **referendumā piedalījās ģimenes locekļi, draugi (visi piedalījās)**, vai arī atzīmēja, ka piedalīties pārliecinājuši ģimenes locekļi (vīrs, sieva, bērni) vai draugi.

Nākamajā grafikā apkopotas to LR pilsoņu atbildes, kuri norādīja, ka **nepiedalījās referendumā**.

* Kategorijā 'cita atbilde' ietilpst: 'Slinkums' (1 reizi), 'Vīrs kopējo viedokli pauda, piedaloties vēlēšanās' (1 reizi), 'Visam neticība, tajā skaitā valdībai' (1 reizi), 'Es paļaujos uz Dievu, kurš visu pats izlems' (1 reizi), 'Nepiedalījās tāpēc, ka uzskata, ka jāļauj balsot visiem Latvijas iedzīvotājiem' (2 reizes).

** Tā kā respondenti varēja atzīmēt vairāk kā 1 atbildi, atbilžu kopsumma pārsniedz 100%.

Analizējot aptaujas datus, arī iemeslus, kādēļ iedzīvotāji nav piedalījušies vēlēšanās, nosacīti var iedalīt vairākās grupās:

- Pirmajā grupā varētu iekļaut **personiskus iemeslus** (aizņemtība (17.9%), atrašanās ārpus Latvijas (9.5%), veselības problēmas (7.9%) u.tml.). Jāatzīmē, ka daļa aptaujāto norādīja, ka nav varējuši nobalsot, jo ir bijušas problēmas ar pasi (9.3%). Jāpiebilst, ka daļa respondentu atzina intereses trūkumu par politiku kopumā (4.8%), vai atbildēja, ka negribēja piedalīties tautas nobalsošanā (5.4%).
- Otrā atbilžu grupa saistīta ar **uzskatiem par piedalīšanās efektivitāti**:

14.0% no LR pilsoņiem, kuri nepiedalījās referendumā norādīja, ka '*viss jau tāpat bija izlemts*', un vēl 9.9% - ka viņa balss neko neietekmētu. Atsevišķi aptaujātie arī norādīja, ka netic referendumā godīgumam (2.2%)

- Trešā atbilžu grupa saistīta ar **attieksmi pret Eiropas Savienību**: respondenti vai nu ir pret dalību ES (6.7%) vai arī netic, ka iestāšanās ES var mainīt situāciju valstī (5.4%). Daži atzina, ka nezināja, kā balsot ('*par*' vai '*pret*'), tāpēc vispār nepiedalījās (3.5%).
- Ceturtā atbilžu grupa, ko varētu izdalīt, ir **nezināšana par vēlēšanu norisi** (piem., kur var balsot (0.8%), atbildes, kas, iespējams, demonstrē nezināšanu par piedalīšanās kārtību, **vai citas pretenzijas** ('*pārāk tālu vēlēšanu iecirknis*' (1.5%)) u.tml.

Biežāk minēto atbilžu grupas tiks raksturotas nedaudz detalizētāk, tomēr jāreķinās, ka tikai 16.9% aptaujāto LR pilsoņu (n=133) atbildēja, ka nav piedalījušies referendumā par Latvijas dalību ES, turklāt vērojama samērā liela datu izkliede, tādēļ secinājumi par dažādu sociāldemogrāfisko grupu viedokļa atšķirībām jāizdara piesardzīgi.

Saskaņā ar aptaujas datiem, gandrīz 1/5 aptaujāto (17.9%), kuri nepiedalījās referendumā, norādīja, kas tas nav darīts tādēļ, ka referendumā dienā **bija aizņemti /strādāja**. Biežāk kā caurmērā šo argumentu minējuši aptaujātie vecumā no 25 līdz 44 gadiem, grupa ar vidējo izglītību, privātajā sektorā nodarbinātie, aptaujātie, kuru vidējie ienākumi uz vienu ģimenes locekli mēnesī ir robežās no Ls43 līdz Ls84, Rīgā dzīvojošie. Jāpiebilst, ka vēl 6.2% norādīja, ka viņiem '**nebija laika**'.

Nākošās biežāk minētās atbildes, kas saistītas ar personiskiem apstākļiem, ir '**atradās ārpus Latvijas**' (9.5%) un '**nebija pases**' (9.3%). Pēdējā gadījumā – pāris respondentu bija norādījuši, ka pasei bija beidzies derīguma termiņš un vēl pāris, ka pase ir pazudusi, bet biežāk bija minēts, ka bija izbraucis, un pase bija aizmirsta mājās, studiju vietā u.tml. Gandrīz tikpat bieži norādīts arī uz **veselības problēmām** (pašiem vai bērniem) (7.9%). Atsevišķi respondenti bija pieminējuši vēl citus personiskas dabas iemeslus – uz referendumā brīdi vēl **nebija iegūta LR pilsonība** (0.7%), **nebija pilngadīga** (0.7%), **nav pieraksta** (0.6%), **aizmirsa**, ka ir 20. septembris (0.8%) u.c.

Jāatzīmē, ka 5.4% no tiem, kuri nepiedalījās, norādīja, ka viņi **negribēja piedalīties** ('*nebija garastāvokļa*', '*neuzskatīja par vajadzīgu*') vai arī atzīmēja, ka viņiem vispār **politika un ar to saistītās lietas ir vienaldzīgas** (4.8%).

Kā jau minēts, salīdzinoši bieži tika pausta apātija vai neticība piedalīšanās efektivitātei, referendumā nozīmei: 14.0% norādīja, ka nepiedalījās tautas nobalsošanā tādēļ, ka '**viss jau tāpat bija izlemts**' – respondenti atbildēja, ka '*neredzēja jēgu*', '*vienalga, balsošanas rezultāti būšot tādi, kādus vajag*', referendums esot tikai tāda formalitāte un lieka naudas tērēšana (jāpiebilst, ka daži respondenti (2.2%) izteicās, ka **netic referendumā godīgumam**).

Gandrīz desmitā daļa no tiem, kuri nepiedalījās, atzina, ka '**mana balss**

neko neietekmētu' (9.9%). Jāpiebilst, ka to norādīja gan tie, kas bija par dalību ES, un atbildēja, ka rezultāts arī bez viņu balsojuma bija pozitīvs, gan tie, kuri bija noskaņoti pret Latvijas dalību ES, bet bija pārliecināti, ka viņu balss, vienalga, neko nespēs mainīt.

Tāpat, kā lielai daļai attieksme pret ES bija galvenais motīvs, lai piedalītos, arī nepiedalīšanos atsevišķi LR pilsoņi bija pamatojuši ar attieksmi pret ES: 6.7% norādīja, ka ir **pret Latvijas dalību ES** (*'varēja iztikt bez ES', 'paaugstināsies komunālie maksājumi', 'pensionāriem pasliktināsies dzīve' u.c.*) un 5.4% atbildēja, ka **netic, ka dalība ES kaut ko mainītu** (vai mainītu uz labo pusi). Par iemeslu, lai nepiedalītos, tika minēta arī neziņa kā balsot (3.5%): *'dalītas jūtas pret ES', 'pārāk daudz neskaidrību'*.

Jāatzīmē, ka **informācijas trūkumu par vēlēšanu norisi** iedzīvotāji minējuši reti: to, ka *'nezināja, kur notiek referendum'*, minēja 0.8%. Tiesa, 1.4% aptaujāto bija norādījuši, ka *'nebija pilsētā', 'bija ārpus Rīgas'*, kas varētu liecināt par nezināšanu, ka referendumā varēja balsot jebkurā vietā Latvijā. Jāatzīmē, ka atbildi *'pārāk tālu bija vēlēšanu iecirknis'* (1.4%) minēja laukos dzīvojošie. Tiesa, jāreķinās, ka tie, kuri atbildēja, ka nepiedalījās vēlēšanās, ir neliela grupa (n=133), līdz ar to 1.4% no viņiem ir 2 respondenti.

Aptaujas anketa

1. Vai Jūs piedalījāties tautas nobalsošanā (referendumā) par Latvijas iestāšanos Eiropas Savienībā, kas notika 2003.gada 20.septembrī?

Piedalījos	1
Nepiedalījos	2

Uzmanību intervētājam – nākošo jautājumu uzdodiet atkarībā no tā, kā atbildēts uz iepriekšējo jautājumu – tiem, kuri piedalījās, jautāt, kāpēc piedalījās, tiem, kuri nepiedalījās, jautāt, kāpēc nepiedalījās.

2. Lūdzu, raksturojiet iemeslus, kāpēc Jūs piedalījāties /nepiedalījāties referendumā!

1. _____
2. _____
3. _____

SKDS

sabiedriskās domas pētījumu centrs

Baznīcas iela 32-2, Rīga, Latvija, LV-1010

Tālr.: 7 312 876, fakss: 7 312 874

E-mail: skds@skds.lv

www.skds.lv